

Verlag bezoek nieuwe gevangenis Antwerpen dd. 30.1.2026

Aanwezig: Stafhouder Jo De Meester, Bart Vosters, Moranne Wyckmans, Giles Snelders, Erhard Vermeulen, Frédéric Thiebaut, Alex Buelens (als lid van de commissie strafrecht van de OVB)

Verontschuldigd: Romy Gysen, Jan De Man, Lesley Vermeulen.

Afstand Bolivarplaats – Blue Gate (Olieweg) bedraagt meer dan 3 kilometer (10 minuten met de wagen – zonder parkeren), en 45 minuten te voet. Er is betaalparking voorzien tegenover de gevangenis. Parkeren inbegrepen is de verplaatsing met de wagen toch al snel een 30 minuten.

Momenteel zijn er gesprekken lopende met de Stad Antwerpen inzake openbaar vervoer (vb Vélo, etc...). De bezorgdheid werd geuit voor de rechtzoekenden zoals mensen onder ET, die een strak tijdschema hebben.

Dit is onmiddellijk ook een praktisch aandachtspunt wanneer zittingen RK/KI/SURB in de gevangenis zouden worden georganiseerd (zie infra).

We werden rondgeleid door Tatiana De Freyne, één van de directeurs van de gevangenis Antwerpen, die sinds kort voltijds aanwezig is op de site.

De site is voorlopig opgeleverd en wordt volop afgewerkt en getest. In gebruik name zou voorzien zijn in september 2026. Er worden testdagen voorzien, waarbij we aandringen hier te mogen aan deelnemen.

In de oude gevangenis zouden de BD (20) en vrouwenafdeling blijven (55 inhoudende een lichte overbevolking).

In de nieuwe gevangenis zouden er iets boven de 500 personen verblijven (voorlopig enkel mannen). In dit getal is reeds een structurele overbevolking van 15% gecalculeerd, waarmee tijdens de bouw al rekening is gehouden. Het betreffen allemaal monocellen, doch om de 15% te halen, werd van de grotere cellen (100) een duocel gemaakt.

Een eenvoudige rekensom leert dat er nog steeds meer dan 200 personen geen plaats hebben, moest de oude gevangenis enkel de BD en vrouwen huisvesten. Dat betekent dat de oude gevangenis ook voor de mannen voor een deel zal moeten open blijven (ook los van de vrouwen en BD). Wetende dat Hoogstraten gaat sluiten, is er dus nog steeds een fundamenteel probleem.

Hoe men dat voor het personeel gaat oplossen is een momenteel nog onduidelijk. Er is een kader van 340 PB nodig voor de bewaking van elke gevangenis.

In de gevangenis is een marktstraat voorzien, met een kapper, winkel, etc... Er is duidelijk ingezet op leefbaarheid.

Er zijn 5 woonblokken, waarvan we er één hebben bezocht. Elk woonblok is ingedeeld in wooneenheden met elk 25 cellen. Elke eenheid beschikt over een keukentje. Er is ook een eenheid voor geïnterneerden (zoals annex), daar bevindt zich ook medisch complex. Aan de directeur werd gevraagd een systeem met een terugbel functie te voorzien zodat advocaten kunnen laten weten aan hun client dat ze willen worden teruggebeld. Er is ook geïnformeerd naar het systeem van beeldbellen.

Elke blok heeft een aparte wandeling. Er zijn sportmogelijkheden.

Er is uitgebreide bezoekersruimte, ook voor de advocaten, dus het capaciteitsprobleem van de oude gevangenis lijkt verholpen.

We drongen aan op voldoende gsm signaal in de bezoekersruimte.

De zittingszalen werden bezocht. De accommodatie lijkt op zich in orde.

Er zijn wachtruimtes voor advocaten en partijen, waarbij BP/getuigen apart kunnen gehouden worden.

Het gebouw van de zittingszalen (2) bevindt zich vooraan, en wordt los gezien van de gevangenis. De bewaking wordt daar beheerd door de DAB.

Het gebouw kan zonder veel controle betreden worden, waarbij je in een ruimte komt waar zich ook winkeltje bevindt. Tafels zullen voorzien worden, alsook wifi zodat advocaten daar kunnen werken terwijl ze wachten. Vervolgens moet er door de beveiliging gegaan worden, doch zou voor advocaten volstaan om een advocatenkaart te tonen (zoals in de rechtbank).

Op de 1ste verdieping bevinden zich de zittingszalen (2).

In de perceptie blijft het gebouw echter wel deel uitmaken van de gevangenis, wat principiële bezwaren doet rijzen omtrent onafhankelijkheid, etc...

Voor de SURB lijkt die drempel lager te zijn (het gaat over veroordeelden). Voor de RK/KI is die drempel er zeker wel.

Er zijn ook praktische bedenkingen. Hoe kan een advocaat een zitting voor RK/KI in de gevangenis combineren met een zitting voor de CR/HvB? Quid tolken? Thans is die mogelijkheid er wel. Om die puzzel te leggen moet er nog veel water door de Schelde vloeien...

In hetzelfde gebouw is er op het gelijkvloers mogelijkheid om de cliënt nog te spreken. Er zijn ook ruimtes voorzien om videoverbindingen (vb met rechtbanken) te maken. Praktische bedenking is wel hoe er met tolken kan gewerkt worden zonder dat elke zin apart moet worden vertaald.

Zittingen in gevangenis:

- Pro's voor balie:
 - Accommodatie is ok
 - Minder lang wachten op cliënte

- Contra's voor balie:
 - Perceptie - principe van onafhankelijk
 - Praktische moeilijkheden voor organisatie van het werk voor de balie